

תוכן העניינים

2	מבוא
3-7	סקירה ספרותית
8-9	גישות ושיטות הנהוגות בעולם כלפי הזנות
10-12	סקירת מדינות העולם
13-18	לקוחות תעשיית המין- הזונים
19-20	סיכום ומסקנות
21	בביליוגפריה

מבוא

בדיונים בנושא הזנות כמעט תמיד מועלית ההצעה למסד את הזנות במדינת ישראל. אולם לאחרונה החלה להתגבש גישה התומכת במיגור הביקוש לשירותי מין על ידי חקיקה נוקשה וטיפול חינוכי. בעבודתי זו, אנסה לגעת בשאלה " האם כדאי למסד את הזנות במדינת ישראל? " ואציג דעות התומכות במיסוד הזנות אל מול דעות המתנגדים למיסוד. אך בטרם אגע בסוגיית המיסוד בארץ, חשוב יהיה להכיר את תעשיית המין בארץ על כל מרכיביה. בנוסף, אפרט את החוקים הקיימים הנהוגים במדינת ישראל כלפי תעשיית המין. מרכיב עיקרי בגיבוש תשובתי לשאלת מיסוד הזנות בארץ יהיה מבט אל הנעשה במדינות העולם השונות. אנסה לפרט לגבי המדיניות הנהוגה במדינות שונות, אשר בחלקן מוסדה תעשיית המין ובחלקן נעשה ניסיון למגר את תופעת הזנות. חשוב לציין שהמונח "מיסוד" אינו מונח הומוגני וישנם גישות שונות למיסוד הזנות. הגישה הרווחת בקרב תומכי מיסוד הזנות בארץ, היא מיסוד דמוקרטי הנתמכת על ידי הגישה הליברלית. תומכי המיסוד היו רוצים שמדינת ישראל תכיר בעובדה שזנות קיימת ותחוקק חוקים אשר יאפשרו לנשים הבוחרות מרצונן לעסוק במקצוע, לעשות זאת באופן לא מחתרתי, תחת פיקוח בריאותי וללא מעורבות של גורמים פוליטיים. טענת העיקרית היא שיש למסד את הזנות במדינה בכדי לאפשר לנשים לעסוק במקצוע באופן הגון ולנסות להסיר מעליהן את הקלון והבושה הנלווים למקצוע. בנוסף, הם טוענים כי מיסוד הזנות יצמצם את מקרי האלימות הנפוצים בתעשיית המין וייתן לנשים אפשרות לפעול כנגד עבריינים אלימים. בקרב מתנגדי מיסוד הזנות רווחות שתי גישות השונות בתכליתן. הראשונה היא גישה דתית שמרנית. מדינת ישראל מורכבת מפלגים שונים של אנשים דתיים, אשר רואים את הזנות כתופעה בלתי מוסרית וכחטא שיש להוקיע מהחברה. לא פעם, בדיונים לגבי מיסוד הזנות בכנסת נכחו ח"כ ממפלגות המייצגות פלגים לאומיים דתיים, אשר הביעו מחאה תקיפה כנגד המיסוד במדינה. מבחינת קבוצה זו, יש להוקיע ולהפיל את כל המעורבים בתעשייה – הזנות, הלקוחות והסרסורים. הקבוצה השנייה, מייצגת את הגישה הפמיניסטית רדיקאלית השואפת למגר ככל האפשר את תופעת הזנות אך ממניעים שונים. קבוצה זו דואגת לשלומן של הנשים העוסקות בזנות ומגדירה אותן קורבנות לניצול חברתי. תומכיה טוענים שנשים המגיעות לזנות עושות זאת עקב חוסר ברירה או עקב טראומות והתעללות בחייהן. קבוצה זו מנסה לגבש הצעות חוק להפלת לקוחות תעשיית המין. הצעות רבות הנוגעות לטיפול בתעשיית המין נזרקות לאוויר ומתפוגגות בטרם נבחנו בחינה מעמיקה. הבעיה העיקרית היא היעדר חקיקה, דבר הגורם לעסקי הזנות לקבל לגיטימציה חוקית, ללא החלטה ערכית וחברתית של מדינתנו. נראה שהממשלה, המשטרה ובתי המשפט מעדיפים להעלים עין ובכך נוצר "שקט תעשייתי" המיטיב בעיקר לעולם הפשע הסובב את עסקי הזנות במדינתנו, להמשיך ולנצל נשים בזנות. המדינה אף גובה מיסים מתעשיית המין כבר מימיה הראשונים. התנהלות שכזאת בעצם הביאה למיסוד הזנות באופן לא מוצהר וזאת ללא דיון ציבורי בתופעה.

מצב הזנות במדינתנו – סקירה ספרותי

קשה להשיג נתונים לגבי היקף תופעת הזנות מאחר והעוסקים בדבר עושים זאת בדיסקרטיות ואנונימיות. לכן, בעבודה זו יוצגו מספר נתונים סותרים אשר נלקחו ממקורות שונים. מוערך כי בישראל ישנן 10,000 קורבנות בזנות, למעלה מ-1000 מתוכם הם בני נוער¹. הזנות נעשית בבתי דירות, בתי בושת וברחובות. הזנות הן נשים, גברים וטרנסג'נדרים מכל הגילאים. בשנים האחרונות התפתחה בארץ תופעת הדירות הפרטיות המנוהלות על ידי נשים הנקראות "מדאם". לפי הערכות גורמים במשטרת ישראל, ישנן כיום בין 250 ל-400 דירות דיסקרטיות באזור תל אביב בלבד והן ממשיכות להיפתח באופן קבוע². הגיוס של נשים לדירות לרוב נעשה על ידי פרסום במודעות העיתונות ומקומות אלו אינם מקבלים נשים הנסחרות על מנת להימנע מבעיות עם המשטרה. נשים העובדות בדירות חשופות לאלימות קשה מצד המדאם, פקידות הקבלה והלקוחות אשר לעיתים קרובות דורשים סאדו מזו. המדאם מטילה על הנשים קנסות גבוהים על סירוב ללקוחות, איחורים וצריכת סמים שלא רכשו דרכה. הנשים חשופות להשפלות מילוליות תמידיות ולעיתים הדירה נמכרת לבעלות ארגוני פשע. זנות רחוב נפוצה אף היא ובתל אביב ישנם אזורי זנות פופולאריים כגון תחנה מרכזית החדשה, תל ברוך, מתחם הבורסה וגן החשמל. חלקן הגדול של הזנות צורכות ומוכרות סמים ולרובם יש סרסור, "חבר" או סוחר סמים העוזר להם להשיג לקוחות. עבור מין אוראלי יקבלו 50 ₪ עבור מין חפוז 100 ₪ אך המחיר עולה בהתאם לבקשה³. מוערך כי תעשיית הזנות לבדה (ללא פורנוגרפיה, חשפנות וכו') מגלגלת לפחות 2.4 מיליארד ₪ בשנה⁴. בישראל מתקיימים לפחות מיליון ביקורים בבתי בושת כל חודש⁵. זנות רחוב אלימה ביותר והזנות חשופות לאלימות של עוברי אורח, לקוחות, סרסורים, כנופיות פשע וזנות אחרות הנלחמות על טריטוריה. מוערך כי 82% מהנשים והנערות העוסקות בזנות נתקפות פיזית, 55% המתקיפות ע"י הלקוחות. נשים ונערות העוסקות בזנות נאנסות אונס אלים ובכפייה בערך אחת לשבוע, פי מאתיים מנשים באוכלוסייה הכללית. רובן המכריע של קורבנות הזנות גדלו בסביבה אלימה ועברו התעללויות קשות בתוך התא המשפחתי. החיים בזנות מהווים עבורן המשך ישיר למעגל האלימות בו גדלו⁶. בין 70%-90% מהנשים העוסקות בזנות עברו התעללות מינית בילדותן ובכלל זה גילוי עריות⁷. ממחקר משווה על זנות בתשע מדינות עלה כי רוב העוסקות בזנות (89%) רצו לעזוב את העיסוק בה. עם זאת, נשים מעטות מצליחות להיחלץ מהעיסוק בזנות ללא עזרה מבחוץ. הקושי לצאת מהזנות נובע בין

---

¹ הרשות לקידום מעמד האישה.

² נציג מחלק מוסר בשיחה עם נעמה ימין מתנדבת במטה למאבק בסחר בנשים 28.01.2008.

³ מכון תודעה.

⁴ הרשות לקידום מעמד האישה.

⁵ נעמי לבנקרון, "אישה עוברת לסוחר", 2003.

⁶ "מהי הזנות-תובנה לתוך קהילת הנשים בזנות", דו"ח מכון תודעה, 2005.

⁷ לוטן אורלי, הזנות בישראל- סקירת התופעה ויחס הממסד אליה, מרכז מחקר ומידע של הכנסת.

השאר משליטה פסיכולוגית ופיזית של הסרסור או בן-הזוג, התמכרות לסמים אשר מחד מקהה את הקושי שבזנות ומנגד יוצרת תלות בזנות ככלי למימון הסם, מחסור באפשרויות פרנסה וקיום אחרות ועוד.⁸

על פי החוק הישראלי, הזנות כשלעצמה אינה עבירה פלילית. עם זאת, חוק העונשין- התשל"ז 1977, קובע כי הפעולות הקשורות לזנות הן עבירות:

• סרסרות למעשי זנות.

• הבאת אדם לידי מעשה זנות או לידי עיסוק בזנות.

• ניצול קטינים לזנות.

• גרימה לעזיבת המדינה לשם זנות או עבדות.

• החזקה של מקום לשם זנות או השכרתו לשם כך. בשנת 2005, הועבר חוק הקובע כי מפקד מחוז במשטרה או בית משפט רשאים להפסיק את השימוש במקומות שיש חשש שמתבצעות בהן עבירות זנות ויש חשש שעבירות כאלה ימשיכו להתבצע בהם.⁹

• סחר בבני אדם לעיסוק בזנות (על פי חוק איסור סחר בבני אדם (תיקוני חקיקה) התשס"ז-2006).

מאחר והזנות בישראל מעולם לא הופללה, יחס המשטרה לזנות בעייתית. בשנת 2006 סגרה משטרת ישראל 30 בתי בושת. בשנת 2007 היא סגרה סגירה מנהלית שיפוטית 57 בתי בושת, וב-2008 נסגרו 30. ב-2008 רוב הסגירות הן בתל אביב. נתונים לניהול בית בושת ולהחזקת בית בושת וסרסרות. ב-2006 נפתחו 194 תיקים על ניהול בית בושת. ב-2007 הייתה עלייה של 30% ונפתחו 250 תיקים. מבחינת התביעה המשטרתית שלא אמורה לטפל בתיקים כאלה, מי שאמור לטפל בתיקים זאת הפרקליטות, ב-40% מהתיקים הוגשו כתבי אישום, אבל מחצית התיקים עוברים לתביעה המשטרתית ומחצית לפרקליטות, כשהיום ההנחיה היא שהפרקליטות תטפל. הנתונים של התביעה המשטרתית לגבי הגשת כתב אישום הם ש-40% מסך כל תיקי ניהול בית בושת הוגשו במחוז הדרומי ובמחוז הצפוני, שם התביעה המשטרתית הגישה את התביעה. לגבי סרסרות לזנות, בשנת 2006 היו 36 תיקים ובשנת 2007 היו 84 תיקים, עלייה של 133%, זאת אומרת לצד הירידה במספר קורבנות הסחר ותיקי סחר בנשים, ישנה עלייה משמעותית ביותר במספר תיקי הסרסרות. לגבי מחצית השנה של 2008, שנפתחו בניהול בית בושת 161 תיקים לעומת 100 בשנה שעברה, זאת אומרת: עלייה של 60%, ותיקי סרסרות נפתחו 35 לעומת 40 אשתקד.¹⁰ המשטרה טוענת כי ישנה בעיה קשה לסגור בתי בושת בארץ מאחר והם נפתחים

⁸ ענת גור, "חוויתן של נשים שעסקו בזנות רחוב בישראל", תקציר מחקר, אוניברסיטת תל אביב, 2004.

⁹ ועדת החקירה הפרלמנטאריה לענייני סחר בנשים, מרס 2005.

¹⁰ רב פקד כספי רענן, קצין חוקרים ארצי במשטרה באגף לחקירות ולמודיעין מטה ארצי, פרוטוקול מס' 153 משיבת הועדה לקידום מעמד האישה בראשות ח"כ זהבה גלאון.

מחדש כל הזמן. תיאורי המשטרה הם שכאשר נסגר בית בושת מנהלתית לחודש בעל בית הבושת פותח אותו ברחוב ליד וממשיך את פעילותו.¹¹

נשים בזנות סובלות מנזקים פיזיים קשים, כגון: הפלות חוזרות ונשנות, דימומים חיצוניים ופנימיים, שטפי דם, קרעים באברי המין ובאזור האגן, מוות ממנות יתר, מוות מאלומות ורצח.¹² מנתוני מרכז רפואי לוינסקי 108, נצפתה בישראל עליה במספר הנדבקים במחלות מין ובעיקר בזיבה ובכלמידיה. התחלואה באיידס היתה גבוהה פי 4.5 בקרב הומוסקסואלים, התחלואה בזיבה באיבר המין היתה גבוהה ב-55%, בזיבה בלוע היתה התחלואה גבוהה פי 16, ובעגבת פי 2.3 בקהילת ההומוסקסואלים בהשוואה להטרוסקסואלים. רק בכלמדיה היה ריבוי התחלואה בקרב הטרוסקסואלים גבוה יותר - ב-76% יותר מאשר בהומוסקסואלים.¹³ במחקר שטח התברר כי גברים המקיימים יחסי מין באתרי זנות היו בסיכון מוגבר למחלות המועברות ביחסי מין, ודווחה בקרבם תחלואה גבוהה פי 3 באיידס, פי 2.5 בצהבת B, פי 5 בכלמדיה ופי 10 בזיבה בלוע, בהשוואה לגברים הומוסקסואלים אחרים המקיימים יחסי מין לא מוגנים.¹⁴ מחקרים העלו שכיחות גבוהה (העומדת על 68%) פי כמה מהאוכלוסייה הכללית של הפרעות פוסט טראומטיות, מנגנוני הגנה כמו ניתוק בין גוף לנפש ושיכחון (אמנזיה), הפרעות חרדה ודיכאון בקרב נשים בזנות.¹⁵ שיווק של מרפאת לוינסקי ומרפאות נוספות הנותנות יעוץ ובדיקות קשה מאחר וקשה להגיע לנשים ולגברים בתעשייה ובמיוחד קשה ליצור מערכת יחסים של אמון בין הצדדים. עמותת 'עלם' המפעילה פרויקט "ערים בלילה" מנסה לחדור למכוני הליווי ולספק לנשים מידע בנוגע לבדיקות רפואיות חינם והדרכה על מין בטוח. בנוסף, מאחר ושוטרי משטרת ההגירה אורבים מחוץ למרפאות המספקות בדיקות רפואיות בחינם, החלו פעילי המרפאות לנסות ולתאם בדיקות בבתי הבושת כחלק משעות העבודה של הנשים. הדבר נתקל לא פעם בהתנגדות הסרסורים ומנהלי בתי הבושת.

זנות קטינים בישראל היא תופעה פופולארית. רוב הנשים העוסקות בזנות בישראל נכנסו לזנות כקטינות. הגיל הממוצע לכניסה לעולם הזנות הינו 14 שנה.¹⁶ מעל 5000 קטינים, רובם אינם מוכרים לרשויות המקומיות, עוסקים בזנות. קטינים אלו מגיעים לעולם הזנות עקב מצוקות קשות כגון התעללות פיזית או מינית, חוויות דחייה קשות והזנחה. חלקם מצוי במסגרת לימודית וחי בבית, בעוד שאחרים נמלטו מסביבתם המתעללת וחיים ברחוב במצבי ניתוק. תופעת זנות קטינים נמצאת פחות ופחות ברחובות ומתקיימת בעיקר בזירות סגורות כגון בתי דירות וזנות באינטרנט. זירות הרחוב, אשר עד לאחרונה היו זירות פעילות, הולכות ונעלמות. עיקר הפעילות נעשית כיום דרך אתרי אינטרנט בדירות סגורות ובמועדונים. התופעה של זנות קטינים הופכת בשנים האחרונות מחתרית יותר,

---

¹¹ רב פקד כספי רענן, קצין חוקרים ארצי במשטרה באגף לחקירות ולמודיעין מטה ארצי, פרוטוקול מס' 153 משיבת הועדה לקידום מעמד האישה בראשות ח"כ זהבה גלאון.

¹² מתוך ראיון עם ד"ר מושב מקליניקת לוינסקי 108 של משרד הבריאות, דו"ח מכון תודעה, 2005.

¹³ הנתונים הוצגו אתמול בכנס "מדיקל מדיה" לרפואת עור ומין.

¹⁴ דן אבן, עיתון הארץ, 22/4/2010.

¹⁵ ענת גור, יועצת ארצית לשיקום אסירות וציפי נחשון-גליק, מפקחת ארצית – אלימות במשפחה, משרד הרווחה, "הצעה לתוכנית טיפול בבעיית הזנות בישראל", מאי 2006.

¹⁶ Silbert, M., & Pines, A., "Entrance Into Prostitution," 13 Youth and Society, 1982

דבר המקשה מאד על הרשויות ועמותות העזרה לנסות ולטפל בקטינים¹⁷. כ-600 נערות ממוצא אתיופי או רוסי מוחזקות כשפחות מין בישובים בדווים ליד באר שבע¹⁸.

ישראל חתמה על אמנת האו"ם למיגור הפשע המאורגן הבין לאומי וסחר בבני אדם. בשנת 2001, ישראל דורגה במקום האחרון עבור מאמציה להיאבק בתופעת הסחר בבני אדם ואוימה על ידי מזכירות המדינה האמריקנית בסנקציות כלכליות. עד שנת 2002 נשים שנסחרו לעסוק בזנות נכנסו למדינה באופן ישיר דרך נמלי התעופה ומעברי הגבול בנוסף לדרכים לא חוקיות. החל משנה זו ועקב האימונים האמריקנים, הופסקה הכניסה שלהן לארץ בדרכים חוקיות. בנוסף, נעשו מאמצים למנוע את כניסתן והברחתן של הנשים דרך גבולות היבשה ובמיוחד דרך גבול מצריים. בין השנים 2000 ל-2003 הוערך שכ-3000 נשים נסחרות מידי שנה לעבודה בזנות בארץ. אך באותה שנה נפתחו רק 51 תיקים פליליים בגין סחר בבני אדם למטרות זנות וכ- 21 תיקים בגין חטיפה למטרות זנות. בשנת 2004 נקבע נוהל שלפיו קורבנות סחר בבני-אדם ועיסוק בזנות יכולים לקבל אשרת שהייה ועבודה עד לסיום מתן העדות בעניינם. כיום מתן האשרה אינו מותנה עוד בשיתוף פעולה עם רשויות אכיפת החוק. בשלוש השנים האחרונות אושרו 59 בקשות למתן רשיון ישיבה בזמן העדות (ובכללן בקשות להארכת רשיון ישיבה) ואושרו 48 בקשות לשנת שיקום, עשר מהן בקשות לשנת שיקום נוספת. בתקופה זו סורבו 21 בקשות לשנת שיקום, שמונה מהן בקשות לשנת שיקום נוספת. סך כל הנשים שטופלו ירד משמעותית בשנים האחרונות מ-75 נשים בשנת 2007 ל-17 נשים בשנת 2009¹⁹. יש לציין כי הטיפול בקורבנות סחר למטרות זנות הוא טיפול בנשים שמאותרות בזמן היותן קורבנות סחר. במדינת ישראל יש כמה נשים שהיו קורבנות סחר בזהות שאולה במהלך שנות ה-90 אך הן לא אותרו, הוכרו וטופלו כקורבנות סחר. נשים אלו עדיין נמצאות בישראל אך אינן זוכות להכרה ולטיפול של הרשויות בהן כקורבנות סחר. כאשר נשים כאלו מתגלות משרד הפנים פועל להרחקתן המיידית בשל השימוש בזהות הבדויה, והעובדה שהיו קורבנות סחר בעבר אינה מובאת בחשבון בתהליך זה. יש גם בעיה של נשים קורבנות סחר שילדו בארץ ילדים שמתוקף אזרחות האב הם אזרחי ישראל; גם נשים אלו אינן מקבלות מעמד קבע²⁰. דוח מחלקת המדינה של ארצות הברית בנושא סחר בבני אדם, שפורסם ביוני 2009, דירג את ישראל בדרגה השנייה (מתוך שלוש). בדוח מודגש כי המדינה עושה מאמצים ניכרים למנוע סחר בבני אדם למטרות זנות באמצעות חקיקה ואכיפה, אולם היא אינה עושה די לאתר קורבנות סחר למטרות עבודה ולסייע לקורבנות הסחר. ב-29 לאוקטובר 2006 נכנס לתוקפו חוק איסור סחר בבני אדם (תיקוני חקיקה) התשס"ז-2006. חוק זה קבע עבירות פליליות חדשות של סחר בבני אדם למטרות עבדות ועבודת כפייה, החזקה בתנאי עבדות ועבודת כפייה. קורבנות הסחר מופנים לטיפול במקלטים: הנשים מופנות למקלט "מעגן" לקורבנות סחר בנשים לצורכי עיסוק בזנות (בשנת 2004 הופנו 118 נשים ובשנת 2009 הופנו 6 נשים בלבד). עם זאת, נתוני משטרת ישראל מצביעים על עליה בהיקף התיקים הקשורים בעבירות של סחר בנשים. בחודשים ינואר- אוגוסט 2009 נפתחו 331 תיקים על עבירות הקשורות בסחר בנשים- עלייה של 84.9% לעומת 2008 (179 תיקים); בתחום

¹⁷ עמותת עלם, דו"ח שנתי 2009.

¹⁸ נתוני משרד הרווחה, מכון תודעה, 2004.

¹⁹ ד"ר גלעד נתן, מהגרי עבודה וקורבנות סחר בבני-אדם: מדיניות הממשלה ופעילות רשות ההגירה, הכנסת מרכז המחקר והמידע, 2009.

²⁰ ריטה חייקין, מנהלת פרויקט מאבק בסחר בנשים, עמותת "אשה לאשה", 2009.

הסחר בבני אדם נפתחו 10 תיקים (לעומת 6 בשנה שעברה). קורבנות הסחר נמצאות בסכנת חיים אם יחזרו לארץ מולדתן. קורבנות הסחר יובאו לישראל באמצעות ארגוני פשע בין-לאומיים ומקומיים בארצות המוצא. חלק מהקורבנות נמכרו בידי משפחותיהן. קורבנות שהעידו כנגד מעסיקיהן וגם קורבנות שחזרו לארץ מוצאן בלא שארגוני הפשיעה קיבלו את מלוא התמורה תמורת מכירתן עשויות להיות בסכנת חיים. כיום משטרת ישראל מופקדת על ההחלטה בנוגע להחזרתן לארץ מוצאן בתום שנת שיקום. מי שהוחלט לגביה כי יש סכנה לחייה אינה מורחקת מישראל. יש לציין כי גם אישה שנקבע שחייה נמצאים בסכנה אינה מקבלת מעמד קבוע בישראל כנהוג במקרה של מתן מעמד פליט. לפי אמנת הפליטים, סכנת חיים בארץ המוצא היא אחת הסיבות העיקריות להענקת מעמד פליט שפירושו תושבות זמנית או תושבות קבע²¹.

בשנים האחרונות נעשו מספר ניסיונות להביא את נושא מיסוד הזנות לשיח הציבורי ואפילו לשולחן הדיונים בכנסת. ההצעה האחרונה שעמדה על הפרק בדיונים בכנסת בשנת 2008, נכתבה על ידי חבר הכנסת אלחנן גלזר (גיל) אך לאחר ששמע עדויות מנשים שיצאו ממעגל הזנות, החליט להסיר את הצעתו. תומכים נוספים להצעה למסד את הזנות במדינה הם חברת הכנסת מרינה סלוצקין (קדימה) ורשף חן (לשעבר ח"כ שינוי), אשר הביעו תמיכה במיסוד הזנות בכדי לספק לנשים הזנות תנאים סוציאליים ושיפור במעמדן החברתי. המובילה העיקרית בשנים האחרונות כנגד מיסוד הזנות היא חברת הכנסת ויו"ר ועדת המשנה למאבק בסחר בנשים לשעבר, זהבה גלאון, אשר נאבקת למיגור תופעת הזנות וסחר בנשים. בשנות עבודתה היא הצליחה לחוקק חוקים בנוגע לאיסור הסחר בבני אדם ואיסור קיום וניהול בתי בושת. בנוסף, ניסתה להביא לחקיקה המפלילה את לקוחות תעשיית המין. חקיקה זו עדיין עומדת על פרק היום בדיוני הועדה, אך לא בנוכחות זהבה גלאון אלא חברת הכנסת אורית זוארץ היו"ר החדשה של הועדה.

בסקר דעת לשנת 2003 פורסמו נתונים המשקפים את דעת הציבור בנוגע לזנות וסחר בנשים. 62% מכלל הנשאלים בסקר הפרידו בין ההגדרה של סחר בנשים לבין זו של זנות. לשאלה מה ההבדל בין השניים השיבו כי ההבדל הינו בין זנות מרצון לבין זנות בכפייה. כשאר נשאלו לגבי מיסוד הזנות 85% מהמרואיינים סירבו לחוות דעה, 60% מהמרואיינים שכן ענו לשאלה היו בעד מיסוד הזנות (68% גברים יהודיים, 58% נשים יהודיות, 41% ערבים, 68% עולים מחבר המדינות). 32% מהנשאלים היו נגד מיסוד הזנות (25% גברים יהודיים, 31% נשים יהודיות, 56% ערבים, 23% עולים חדשים מחבר המדינות). 8% ענו לשאלה כי אינם יודעים. באשר ללקוחות 40% מהמרואיינים רואים בהם משתפי פעולה, 20% רואים בהם פושעים, 4% רואים בהם משתפי פעולה ופושעים בו זמנית, 21% לא ענו לשאלה²².

---

²¹ ד"ר גלעד נתן, מהגרי עבודה וקורבנות סחר בבני אדם: מדיניות הממשלה ופעילות רשות ההגירה, הכנסת: מרכז המחקר והמידע, 2009.

²² ועידת זכויות האדם ה-60 של האו"ם, מכון תודעה, אפריל 2004.

גישות ושיטות הנהוגות בעולם כלפי הזנות

מיסוד הזנות הינו מונח מטעה מאחר והוא אינו מונח הומוגני. ישנן גישות שונות למיסוד הזנות ומדינות בעולם, אשר מיסודו בחוק את הזנות בארצן, עשו זאת על ידי חקיקת חוקים השונים האחד מהשני. החוקים משקפים את הגישות השונות לתעשיית המין במדינה.

גישה הליברלית, אשר מקבלת את קיומה של הזנות ואת בחירתה האישית של אישה לעסוק במקצוע זה. גישה זו אינה מנסה להיאבק בעצם קיום הזנות אלא רואה בזנות צורך טבעי של האנושות. מיסוד מלא של הזנות יאפשר לתעשייה להסיר ממנה את אות הקלון ולנשים בפרט ליהנות מאפשרות של העסקה הוגנת ותנאים סוציאליים. בנוסף, ניתן יהיה לשלוט בתעשייה ולמגר את תופעת הסחר בנשים, ניצול קטינות ומקרי האונס על ידי פיקוח על הזנות ובתי הבושת.

גישה פמיניסטית רדיקלית, שואפת למגר את תופעת הזנות עקב רצונה לשרת את טובת הנשים. גישה זו שמה דגש על הפגיעה הנפשית והפיזית בנשים העוסקות בזנות. מיסוד הזנות יעמיק את חוסר השוויון בין גברים לנשים ויחליש עוד יותר את מעמד הנשים. בנוסף, מיסוד יקטין את המוטיבציה של רשויות החוק לפעול נגד הפרות של זכויות הנשים ויגביר את הסכנות להן חשופות הנשים. הוא ירחיב את תעשיית המין ועלול לשאוב עוד נשים לעיסוק בזנות. יש להתנגד להפללת העוסקות בזנות ולתמוך בהפללת מנצליהן.

גישת הנשים כעובדות מין, שואפת להסדיר על ידי חוקים את תעשיית המין ולפעול לטובת זכויות הנשים. חרף העובדה שנשים לעיתים עוסקות בזנות עקב צמצום אפשרויות, יש להעניק להן את הזכות לעשות זאת. יש להעניק לנשים זכויות בכדי שיוכלו להגן על עצמן עקב אופיו האלים של עסק הזנות. מהגרות אשר עובדות בתעשיית המין במדינות ההגירה הן לאו דווקא קורבנות סחר אלא נשים הבוחרות לעסוק בזנות עקב אפשרויות מוגבלות. לכן, יש לתת להן את האפשרות. זנות מחתריתית מקשה לאתר קורבנות ומעודדת ניצול נשים.

גישה דתית שמרנית, רואה בזנות בעיה מוסרית שיש להוקיע מהחברה. אין להסדיר את הזנות אלא לפעול להעלים את התופעה על ידי חקיקת חוקים נוקשים ואכיפה בלתי מתפשרת. אין להיות סובלניים לתופעה ולכל העוסקים בה, כולל הנשים.

התייחסות המדינה לתעשיית המין משקף גישות אלה בחוקיו ומשקף את הרצון לשרת את הנשים, הציבור או המדינה השואפת להרוויח כלכלית מעסקים אלו. את הסדרת הזנות בעולם ניתן לחלק באופן בסיסי לשלושה דפוסי מדיניות עיקריים:

השיטה האוסרנית (קרימינליזציה), מחילה איסור מוחלט על זנות ועל כל המעשים הנלווים אליה או הכרוכים בה. אין נשים הבוחרות לעסוק בזנות מרצונן, ומיסוד של הזנות משמעותו עידוד ממסדי לתופעה ומתן לגיטימציה להרחבתה. מכירת שירותי מין היא לא מוסרית. הפללה מוחלטת קיימת בארה"ב ובשבדיה אך שתי המדינות שונות מאוד זו מזו: במדינות רבות בארה"ב קיימת הפללה של הלקוח ושל הזונה בעוד שבשבדיה החוק מפליל את לקוחות הזנות ואינו מפליל את הזנות עצמן.

השיטה הרגולטורית (מיסוד), אוסף ההסדרים הנוגעים בזנות במדינות שונות מתיר את העיסוק בזנות אך ורק על פי החוק במדינה. נבחין בין שלושה סוגים של מיסוד. **מיסוד "צבאי"**, נפוץ בעיקר בימי מלחמה. שואף לדאוג לרווחת החיילים ומעמיד את בריאות הלקוח במרכזו במקרים מסוימים. באחרים, נוצרים מחנות אונס בהן נשים נכלאות ונחטפות והופכות לשפחות מין. בעבודתי לא אעסוק במיסוד זה. **מיסוד "קפיטליסטי-אינסטרומנטלי"**, שואף להעניק זכויות ורישיונות לבתי בושת ולא לנשים ובכך לגרוף רווחים כלכליים מעסקי הזנות. מיסוד זה מעניק התר לבתי בושת ומתיל עליהם מיסים שונים. בכך, הוא מבטל את זכויות הנשים ומתערב מעט במתרחש שם מתוך הנחה שמדובר בהסכמתם של צדדים בוגרים. **מיסוד "דמוקרטי"**, שואף להעניק זכויות סוציאליות לנשים העוסקות בזנות ומעניק להן את הזכות לעשות זאת כל עוד הן בוגרות ושוהות במדינה כחוק. מיסוד זה אינו מתייחס לעבודה בזנות כאל עבודה נורמטיבית אך מכיר בזכות הנשים לבחור בעבודה שכזאת. הוא שואף להסרת הסטיגמה החברתית, הגנה על בריאות הנשים והציבור, רווח כלכלי ממיסים למדינה ובעיקר בשקיפות המונעת פעילות עבריינית בתחום. בנוסף, גישה זו שמה דגש על חשיבות המעורבות המשטרית בכדי למנוע עבודה בכפיה, עבודת קטינים וסחר בבני אדם.

אי-הפללה מוחלטת (דה-קרימינליזציה) המהווה בעצם לגליזציה, משמעה שהזנות אינה אסורה בחוק. גישה זו באה לביטוי בביטול חוקים המפלילים מי מהמעורבים בזנות או המחייבים פיקוח עליה. לשיטה זו נלווה לעיתים מנגנון שמטרתו ויסות של הזנות במדינה ובכלל זה גביית מסים שיכולים לשמש למאבק בפשע, בזנות הרחוב ובמחלות מין. יש לחפש דרכים למנוע את הענשת הנשים העוסקות בזנות. עם הסרת איסור הזנות יוסרו הסטיגמות הכרוכות בה, והמשטרה תהיה משוחררת מהניסיון למנוע תופעה שהיא בלתי נמנעת. הפיכת הזנות לחוקית תשחרר את הזנות מתלות בסרסורים ומניצול. יש הטוענים כי דה-קרימינליזציה של הזנות מגבירה את הסיכון לניצול הזנות, מאחר שחוקיות העיסוק הופכת את שירותי המין לסחורה שאפשר להתמקח עליה ולהוזיל את מחירה. אין מדינה ששיטה זו בצורתה המוחלטת נהוגה בה כיום. רוב המדינות שהזנות בהן אינה אסורה על-פי חוק מגבילות את הזנות ומפעילות שיטות שונות של מיסוד הזנות ו/או ויסותה, בניסיון לשלוט בתופעה באמצעות החוק הפלילי ורשויות אכיפת החוק.

מסקירה השוואתית במדינות העולם עולה כי מדינות רבות מתירות ומסדירות את עסקי הזנות. צרפת, ברטניה, דנמרק, הולנד, מקדוניה, ניו זילנד, אוסטרליה, פינלנד, קנדה ומדינות אחרות בעולם מתירות בדרכים שונות את הזנות. אתמקד בשני סוגי מיסוד במדינות גרמניה וארה"ב.

סקירת מדינות העולם

השיטה הרגולטורית- מיסוד הזנות בנבאדה, ארה"ב- מיסוד קפיטליסטי אינסטרומנטלי

עסקי הזנות בנבאדה החלו עם הקמתה במאה ה-19 עקב נהירת הזהב, אשר הביאה עימה בעיקר גברים למדינה. במשך השנים התפתחה נבאדה והתאפיינה במדינה המעודדת הימורים וזנות. עקב החשש לירידה בעסקי התיירות במדינה הוחלט בשנת 1971 לאסור את העיסוק בזנות ופתיחת בתי בושת בערים הגדולות מרבע מיליון תושבים. בפועל לרוב מכריע של המחוזות יש חופש להחליט האם לאסור על קיום עסקי המין. המיסוד נתפס כאמצעי פיקוח ושלטיה והוא אושר ברוב מחוזות נבאדה על ידי משאל עם. זוהי המדינה היחידה בארה"ב בה מותר לעסוק בזנות אך הדבר מותנה בקיומם של בתי בושת מורשים ומגבלת גיל. שידול וסרסרות מורשים אף הם. נבאדה מיסדה את הזנות על פי עקרונות מיסוד קפיטליסטי אינסטרומנטלי ובזאת העניקה כוח לבתי הבושת ולא לנשים ובכך נקטה בגישה הליברלית.

נשים המבקשות רישיון לעסוק בזנות מחויבות לעבור בדיקות בריאותיות על חשבון ולוותר על סודיות רפואית. בנוסף, הן מחויבות לכללי התנהגות נוקשים הנקבעים על ידי בית הבושת המעסיק אותן. כללים אלה השונים מבית בושת אחד למשנהו כוללים הגבלות לחופש התנועה, איסור כניסה לברים ואיסור יצירת קשר עם לקוחות מחוץ לבית הבושת. יתר על כן, הנשים נדרשות לעבוד 3 שבועות בחודש בין 12-14 שעות ביום. בשבוע החופש שלהן לעיתים הן מחויבות לצאת מן העיר בה הן עובדות וזאת על מנת שלא ינסו לעבוד בזנות ברחובות. הנשים ברובן עצמאיות ואינן שכירות. הן משלמות על הוצאותיהן הכוללות חדר, ניקיון, אמצעי מניעה, כביסה, בדיקות, תרופות וכ-50% מן האתנן לבית הבושת בו הן מועסקות. גם על בתי הבושת המבקשים רישיון עבודה חלים כללים ואיסורים רבים הכוללים ווידוא שהלקוחות מעל הגיל המותר, איסורי פרסום שונים, איסור עבודה לגברים (פרט לעובדי שמירה וניקיון), בדיקות עבר פלילי ורקע משפחתי.

מספר בתי הבושת בנבאדה נשאר די קבוע במהלך השנים ומספרו בין 30 ל-40. על הזנות מוטל מס הכנסה פדראלי ודמי רישוי והכנסותיה של הזנות במדינה משוערים בכ-10\$ מיליון לשנה. אולם, מספר הנשים העוסקות בזנות שלא כחוק וללא בתי בושת ברישיון גדול בהרבה ממספר העוסקות ברישיון. כ-500 נשים קיבלו היתר תעסוקה אך ישנן הערכות שלפחות כ-3000 נשים עובדות ללא היתר בלאס וגאס בלבד. בנוסף, החוק אינו מתיר עבודת זנות גברית הומוסקסואלית ולכן ישנם הרבה גברים העוסקים בזנות שלא כחוק במדינה.

לעניות דעתי, הניסיון למסד את הזנות במדינת נבאדה כשל. עצם העובדה שנשים וגברים רבים מעדיפים לעסוק בזנות ללא בתי בושת מוסדרים מוכיחה זאת. אפילו נשים העובדות בבתי בושת מוסדרים לעיתים נתפסות משדלות גברים מחוץ לבתי הבושת על מנת להרוויח כסף מהצד. יש הטוענים כי בנבאדה מקרי האונס המדווחים רבים מאשר במדינות אחרות בארה"ב (אך אין מידע מובהק לגבי הנתון הסטטיסטי). המיסוד לא מיגר את הסטיגמה החברתית על הנשים העוסקות בזנות ונראה שהחוק לא נתן מענה לנשים, אשר ברובן מגיעות לעסוק בזנות עקב חוסר אפשרויות, לנסות ולצאת ממעגל תעשיית המין. הרשויות בנבאדה אינן ממהרות לפתוח עוד בתי

בושת על אף שיש ביקוש גבוה וזאת כנראה בשל העובדה שהממשלה אינה מעוניינת בדבר. לכן, היתרון היחיד שעולה בדעתי הוא היתרון הבריאותי עבור הנשים והלקוחות אותן הן משרתות. זהו גימיק תיירותי למדינה ולתושביה ומאפיין את החשיבה הקפיטליסטית והאנטי סוציאלית הנהוגה בארה"ב.

השיטה הרגולטורית - מיסוד הזנות בגרמניה - מיסוד דמוקרטי

הזנות בגרמניה מעולם לא הופללה אך הנשים העוסקות בזנות זכו ליחס משפיל ולא הוגן מצד רשויות השלטון. הן אולצו לשלם מיסים אך לא זכו לתנאים הסוציאליים הנהוגים במדינה לעובדיה מאחר והזנות נחשבה לעיסוק לא מוסרי. בשנת 2002 נכנס לתוקפו חוק שהכיר בזנות כעבודה ובכך נעשה ניסיון ממשלתי לאשר לנשים הבוחרות לעסוק במקצוע ליהנות מתנאים סוציאליים והגנה חוקית. עד שנת 2001, החוק בגרמניה חייב נשים העוסקות בזנות לעבור בדיקות בריאותיות, אך כיום הנשים אינן מחויבות לדבר. ישנם מרפאות המספקות יעוץ ובדיקות חינם לכל הפונים בלי קשר למעמדן החוקי במדינה.

החוק החדש, המכיר בזנות כעבודה, השפיע על נשים העוסקות בזנות בהתאם למעמדן החוקי במדינה. השינוי הניכר במצבן של נשים אזרחיות גרמניה קטן. רובן אינן דורשות את התנאים הסוציאליים המגיעים להן עקב הקלון המלווה את המקצוע ודעת הציבור עליהן, אשר לא השתנו חרף החוק החדש. רובן עצמאיות, עובדות בדירות שכורות ומשלמות עבור ביטוחים פרטיים בפוליסות גבוהות במיוחד. עקב ביטול החוק המחייב בדיקות רפואיות, הנשים נבדקות פחות אך הדרישה למין לא בטוח עולה. חל שיפור במצבן של נשים ממדינות האיחוד האירופאי, העוסקות בזנות בגרמניה וזאת בשל העובדה שהן רשאיות לקבל אשרת עבודה לעשות זאת. על ידי קבלת אשרת עבודה, הן רשאיות לכלל ההטבות הסוציאליות והבריאותיות הנהוגות במדינה לכלל עובדיה. הדבר בהחלט שיפר את מעמדן במדינה ובעיקר אפשר להן לקבל את עזרת המשטרה במקרי אלימות קיצוניים מבלי לפחד מגירוש. באשר לנשים שאינן ממדינות האיחוד, אשר חסרות מעמד חוקי במדינה, המצב הורע. נשים אלה חשופות לניצול ולעיתים לסחר. גרמניה משמשת כתחנת מעבר לסחר בנשים למדינות אחרות ובשנת 2005 המשטרה איתרה 642 קורבנות סחר במדינה. נשים העוסקות בזנות נדרשו לשלם מס טרם הועבר החוק המסדיר את הזנות בגרמניה. צורת הגביה וסכום הגביה משתנים מעיר לעיר. רווחי הזנות במדינה מוערכים בין 6 מיליון אירו עד 14 מיליארד אירו בשנה. מאחר והחוק לא קבע תאריך ממנו ניתן להתחיל לגבות מיסים, לעיתים נדרשות הנשים לשלם 10 שנים אחורה. לכן, נשים רבות חוששות להירשם כעוסקות בזנות.

גרמניה, אשר נקטה בגישה של מיסוד דמוקרטי ובגישה ליבראלית, עשתה ניסיון להסדיר את תחום הזנות עקב ריבוי הדרישה לזנות במדינה. מאחר ונשים בגרמניה מעולם לא הופללו בחוק, נראה שניסיון המיסוד כלל לא שינה את אופיו של העסק במדינה. ההפך, נרשמה עלייה בזנות הלא חוקית ובתופעות לא רצויות. בחינת ההשלכות המעשיות של מיסוד הזנות נראה כי יעדיו העיקריים - שיפור מצב הבריאות של הנשים העוסקות בזנות, הענקה של זכויות סוציאליות וחברתיות וצמצום תופעת הסחר בנשים - נחלו כישלון חרוץ. עדויות מגרמניה מראות כי ל"אזורי הסובלנות" יש חסרונות רבים. הזנות מורחקת לסביבות חלשות מבחינה סוציו-אקונומית, ומחיר שירותי המין יורד

עם המעבר ל"שוק מין חופשי". זאת ועוד, במקום ש"אזורי הסובלנות" ישמשו אזור מוגן מאלימות בעבור הזנות, הם משופעים באלימות כלפיהן, ומשמשים גורם משיכה למגוון רחב של פעילויות בלתי חוקיות, אשר גולשות לאזורים סמוכים לאזורי הזנות. כך שבפועל המיסוד לא ביטל את הסטיגמה הקיימת על הזנות ואף הגדיל את השפעתו של הפשע המאורגן. הממשלה מנסה לתת מענקים לארגונים הפועלים להוציא נשים ממעגל הזנות במדינה, מעשה שלטעמי הוא צבוע. אם ממשלת גרמניה הליברלית תומכת בגישה שבה הזנות היא עבודה לכל דבר, למה היא עושה זאת? מכל המאמרים אשר קראתי בעודי ניגש לעבודה זאת, הובהר באופן מוחלט שנשים הנכנסות למעגל הזנות אינן עושות זאת מבחירה חופשית אמיתית. הן לעיתים קרובות קורבנות של התעללות וסובלות מפוסט טראומה, לעיתים אלה נשים שנכפה עליהן לספק שירותי מין או נשים שאין באפשרותן למצוא דרך לפרנס את עצמן או את משפחתן. נראה שממשלת גרמניה מודעת לנסיבות האלו ולכן פועלת בדו פרצופיות. מצד אחד היא מנסה לכנות את הזנות עבודה לגיטימית ומאידך אינה מתירה לרשום את המקצוע ברשימות התעסוקה במשרדי הרווחה. על פי המודל הקיים נראה שהקלון המלווה את המקצוע לא יוסר. אז מה בעצם מטרת הסדרת הזנות במדינה?

השיטה האוסטרית (קרימינליזציה) - שוודיה - הפללת הלקוחות

בינואר 1999 נחקק בשבדיה חוק המפליל את הלקוחות ואינו מפליל את הזנות עצמן, THE PROHIBITING PURCHASE OF SEXUAL SERVICES ACT. לתהליך החקיקה השוודי קדם מהלך ארוך של חינוך הציבור לשוויון נשים ולראיית הזנות כאלימות כלפי נשים. במהלך מקביל לחקיקה בשבדיה יצא קמפיין ארצי נגד סחר בנשים בכלל וזנות בפרט, מתוך דגש על צמצום הביקוש לשירותי מין²³. הענישה על-פי החוק האוסר רכישת שירותים מיניים נעה מקנס, שווה ערך להכנסה מ-50 ימי עבודה ועד מאסר לתקופה של עד שישה חודשים. בחוק זה גם רכישת יחסי מין וגם הניסיון לרכוש יחסי מין מוגדרים עבירה בת-ענישה²⁴. קדם לחוק, הוערך כי בשוודיה 2500 זונות, 26% מתוכן (650), זונות רחוב²⁵. מוערך כי בשוודיה כיום פועלות כ-300 זונות, בעיקר בערים סטוקהולם, גוטבורג ומלמו²⁶. הבעיה העיקרית בנתון זה היא שהנתון ככל הנראה לא משקף את היקף תופעת הזנות בשוודיה וזאת בשל העובדה כי הזנות הפכה נסתרת ואינה מתקיימת היום כמעט בכלל ברחובות עקב ההפלה של הלקוחות. ממשלת שוודיה מקצה משאבים אדירים בניסיון לדאוג כי החוק להפללת הלקוח ייושם במלואו והנשים הנמצאות במעגל הזנות יקבלו תמיכה פסיכולוגית, סוציאלית ואפשרות של תמיכה כלכלית על מנת ולצאת ממעגל תעשיית המין. בשנת 2010 תקציבי הממשלה אשר הופנו לטיפול בסחר בבני אדם ומניעת הזנות בשוודיה עמדו על 203 מיליון SEK (למעלה מ-21 מיליון יורו).

²³ Sweden Ministry of Industry, "Prostitution and Trafficking" 2003.

²⁴ סחייק דפנה, הפללת לקוחותיה של תעשיית המין, מסמך רקע בנושא מטעם מרכז מחקר ומידע של הכנסת, 2004.

²⁵ PURCHASING SEXUAL SERVICES IN SWEDEN AND THE NETHERLANDS, MINISTRY OF JUSTICE, 2004.

²⁶ Government Offices of Sweden, Against prostitution and human trafficking for sexual purposes, 2010

לקוחות תעשיית המין- הזונים

בפרק זה אתאר בקצרה את המחקר הקיים בארץ ובעולם הנוגע ללקוחות תעשיית המין, אציג את הגישות המשפטיות לטיפול בשותפים לתעשיית המין ואציג דרכים לא משפטיות להורדת הביקוש לשירותי המין שנוסו בעולם. אציג את מודל "בתי-הספר ללקוחות" (John Schools). מודל זה פותח בסן-פרנסיסקו ונעשה מודל חיקוי לערים רבות בארה"ב ובקנדה. בנוסף, אראיין שני גברים יהודיים, לקוחות תעשיית המין בארץ.

לפי מחקרים שנעשו בעולם, הלקוח אינו נתפס כמשתנה בעל השפעה רבה על תעשיית המין, וודאי שאינו נתפס כאחראי לקיומה של התעשייה ולנעשה בה. תפיסה זו רווחת גם בארץ: בסקר שערך מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא סחר בנשים התברר כי רק כ-20% מהנשאלים סברו שהתיאור "פושע" מתאים ללקוחות, לעומת כ-87% מהנשאלים שסברו שתיאור זה מתאים לסוחרים.²⁷ התפיסה הזאת, שלפיה קניית שירותי מין היא תופעה אשר אין צורך לשנותה או לפעול למיגורה, נשענת על הסברים שונים. ג'ניס ריימונד הציגה במאמר בנושא זה כמה מיתוסים לדעתה המסבירים ואף מצדיקים קניית שירותי מין בידי גברים:²⁸ לקוחות של זונות הם ביסודם גברים הגונים אשר מחפשים הנאה לא מזיקה. גברים הקונים שירותי מין הם גברים מתוסכלים מינית שאינם מקבלים את אשר הם צריכים מהאישה בחייהם. קניית שירותי מין בידי גברים היא תוצאה בלתי נשלטת של אינסטינקט מיני מולד. זנות מגינה על נשים "טובות", שכן אם לא הייתה הזנות קיימת, יותר נשים "טובות" היו נאנסות. מקצוע הזנות זה שירות מיני נדרש עבור גברים ללא אישה, אם זמנית אם בקביעות. גברים צריכים לשחרר מתחים, בעיקר אם הם במסע עסקים או במהלך שירות צבאי; קניית שירותי מין היא דרכם לעשות זאת. הגבר שונה מן האישה מבחינה ביולוגית, ולכן הוא זקוק לנשים רבות כדי להגיע לסיפוק מיני. ביקור אצל זונה הוא אמצעי חינוך עבור נערים וגברים המבקשים להתחיל בפעילות מינית. גברים רבים שקונים שירותי מין הם פגיעים בעצמם ויש להם שליטה מועטה על חייהם. על כן, הם עצמם קורבנות. גברים נותנים לנשים את האפשרות להרוויח כסף על-ידי קניית שירותי מין. אלמלא הזנות נשים רבות היו רעבות ללחם או חיות בעוני מחפיר. טיעונים אלו ניסו להציג את הזנות כתופעה בלתי נמנעת וביססו את הלגיטימציה לקניית שירותי מין.

אף שלא נעשה בארץ מחקר כמותי אשר יפלג באופן מהימן את הלקוחות לפי זהותם, מנתונים שאסף "מוקד לסיוע עובדים זרים" בשנים 2000-2003 עולה כי בישראל גברים מכל שכבות האוכלוסייה מגיעים לבתי בושט.²⁹ לפי הנתונים, רוב הלקוחות הם ישראלים יהודים, ובהם חילונים, דתיים וחרדים; הם מחזיקים במגוון מקצועות, החל

---

²⁷ מרכז מחקר ומידע של הכנסת, ממצאי סקר דעת קהל בנושא הסחר בנשים בישראל: מודעות הציבור ועמדותיו כלפי התופעה ותפיסת הקשר בין סחר בנשים לפגיעה בזכויות אדם, כתיבה: אלה הלר, דצמבר 2003.

²⁸ J. G. Raymond, "Prostitution on Demand: Legalizing the Buyers as Sexual Consumers", *Violence Against Women* 2004,

²⁹ נ' לבנקרון ויוסי דהאן, אשה עוברת לסוחר: סחר נשים בישראל, 2003, "מוקד סיוע לעובדים זרים", "אשה לאשה" – מרכז פמיניסטי חיפה, ו"מרכז אדוה", 2003.

מאנשי עסקים וכלה בחיילים ובשוטרים. הקבוצה השנייה בגודלה היא דוברי ערבית (ייתכן שקבוצה זו כוללת גם יהודים בעלי מבטא ערבי), והקבוצה השלישית בגודלה היא הזרים (עובדים ותיירים). ראוי לציין שבלקוחות יש לעתים רחוקות מאוד, גם נשים ואף קטינים בני 13-14. ממצא מעניין שעולה מאחד המחקרים הוא שאת התנסותם הראשונה של רוב הנשאלים שהיה להם מגע עם זונה ארגנו חברים או עמיתים (67%), והיא לא הייתה תוצאה של החלטה אישית.³⁰ יתרה מזו, באותו מחקר התברר כי 78% מהנחקרים הלכו לזונה לראשונה לפני גיל 21, ו-18% מהם הלכו לפני גיל 18. ממצאים אלה מעידים על ההשפעה החזקה שיש לתרבות המקומית ולנורמות החברתיות על הצריכה של שירותי מין. כך למשל בתאילנד, שכיחות השימוש בשירותי מין בתאילנד נובעת בין השאר מן הנורמה המקומית שלפיה מצפים מגברים שיתנסו בצעירותם עם זונה שנותנת "סדרת חינוך מינית".³¹

ישנן דרכים שונות הנהוגות במדינות בעולם המנסות לטפל בבעיית הזנות ובפרט בלקוחות תעשיית הזנות. ארגונים בין לאומיים רבים אוסרים על נציגיהם לרכוש שירותי מין. קהילות בעולם עושות מאמצים למגר את התופעה על ידי מתן קנסות, החרמת רכבים של לקוחות הזנות, בניית בטון בשולי הכביש למניעת זנות רחוב והמטת חרפה על הלקוחות על ידי צילוםם ופרסומם ברשתות האינטרנט. מדינות רבות נוקטות בשיטות חינוכיות המבקשות לחנך את לקוחות התעשייה על ידי מסעות פרסום וקמפיינים ברחבי הארץ. בעיר סאן פרנסיסקו שבארה"ב נקטו בשיטה מהפכנית לחינוך לקוחות התעשייה.

John Schools

זהו מונח אשר נולד בעיר סאן פרנסיסקו שבמדינת קליפורניה, ארה"ב. בעיר זו, בה קיימת הפללה מלאה של הלקוח ושל הזונה, נולד רעיון לטיפול בלקוחות עסקי תעשיית המין. כאשר המשטרה תופסת לקוח בעת שידול זונה או במהלך קיום יחסים עם זונה, זוהי עבירתו הראשונה, הלקוח רשאי להירשם לבית הספר הנקרא John School (ביה"ס ללקוחות) בעלות של \$500 ובכך להימנע מרישום פלילי. מטרתן של בתי הספר היא להביא לשינוי תפיסה אצל גברים שנתפסו קונים שירותי מין, ובכך לצמצם את הסיכויים שהללו ינסו שוב לקנות שירותי מין. הדבר נעשה באמצעות שיחות עם זנות שיצאו ממעגל הזנות, ניסיון "להדביק פנים" וסיפור חיים לנשים הללו ולחנך את הלקוחות להבנת חומרת מצבן של הנשים העוסקות בזנות. התוכנית בסן-פרנסיסקו הפכה למודל חיקוי עבור ערים רבות בארה"ב ובקנדה. בין היתר הוקמו בתי-ספר ללקוחות בפורטלנד, בפרסנו, בוונקובר, בטורנטו ובאדמונטון). בתי-הספר מנוהלים בדרך כלל על-ידי ארגונים וולונטריים העוסקים בתחום שהרשויות המקומיות

30

Country O'Connell Davidson and J. Anderson, B., "Is Trafficking in Human Beings Demand Driven? A Multi Pilot Study", International Organization of Migration, **Migration Research Series**, 2003

³¹ נ' לבנקרון ויוסי דהאן, אשה עוברת לסוחר: סחר נשים בישראל, 2003, "מוקד סיוע לעובדים זרים", "אשה לאשה" – מרכז פמיניסטי חיפה, ו"מרכז אדוה", 2003.

שוכרות את שירותיהם לשם כך³². במעקב אחר 706 הגברים הראשונים שהשתתפו בתוכנית בסן-פרנסיסקו התברר כי רק 2% מהם (14 גברים) נעצרו שוב בעבירות הקשורות בזנות³³.

לאחרונה נזרקו לאוויר במליאת הכנסת מספר הצעות לנסות ולמגר את תעשיית המין בארץ ואת תופעת הזנות. ההצעה הקונקרטית הנבחנת בימים אלו על ידי ועדת הכנסת לקידום מעמד האישה היא הצעה להפללת לקוחות הזנות. הנשאלים בפרק זה הסכימו לשוחח על פעילותם כחלק מתעשיית המין בתנאי והדבר יעשה באנונימיות מוחלטת (אתיחס אליהם בשמות בדויים). א' הינו רווק יהודי, סטודנט בן 28 המתגורר במרכז הארץ. ב' הינו גבר נשוי יהודי, עצמאי בן 57 המתגורר בדרום הארץ. כמובן שאלה אינם מהווים ייצוג של כלל הלקוחות הפוקדים את בתי הבושת וזנות הרחוב בארץ אך אולי הם יוכלו לשפוך אור על המניעים האישיים שלהם להליכה לזונה.

שאלה : האם קיימת יחסי מין מלאים עם זונה ?

א' : כן, קיימתי יחסי מין עם זונה בערך כמספר הפעמים ששכבתי עם בחורות רגילות. הייתי אומר שבערך 30 פעם קיימתי יחסים עם זונה.

ב' : כן, אני מקיים יחסי מין עם זנות לפחות פעמיים בחודש. במקרה טוב, פעם בשבוע.

שאלה : מה מביא אותך לרצות ולקיים יחסי מין קנויים ?

א' : אני מגדיר את עצמי כבחור די נאה. מעולם לא הרגשתי בעיה להשיג מין והצורך שלי במין קנוי עם זונה לא נובע מחוסר היכולת שלי להשיג מין. עד לאחרונה הרגשתי שיש לי בעיה לקיים יחסי מין עם נשים שאני מגדיר "טהורות". היו לי מספר חברות בחיים והרגשתי שהן "נקיות". לאחר קיום יחסי מין איתן הרגשתי אני "מלוכלך". קשה להסביר את ההרגשה אבל היא נבעה בעיקר מרגשות אשמה שהיו לי בעת קיום יחסי המין ולאחריהם. כאשר הלכתי לזונה, הרגשתי שאני לא "מלוכלך" אותה מאחר והיא גם ככה "מלוכלכת". לכן, לא הרגשתי את רגשות האשמה הקשורים אצלי לקיום יחסי מין.

ב' : יחסי המין שלי עם אשתי די טובים. כלומר, כאשר אני ואשתי מקיימים יחסים אני די נהנה. אבל לצערי יוצא לנו לקיים יחסי מין מעט מאד. אשתי אינה מינית כמוני ומאחר והיא עובדת ומנהלת את משק הבית היא מאד עייפה בלילה ולכן לא תמיד מוכנה לשכב איתי. אני מרגיש שאני צריך פורקן מיני לעיתים תכופות יותר. חוץ מזה, מה שאני עושה עם זונה, אשתי לעולם לא תרשה לי לעשות בבית.

שאלה : אתה מרגיש שמבחינת סיפוק מיני או סיפוק סטיות מיניות קל לך להיפתח יותר לזונה?

א' : ממש לא. אני מרגיש שאני יכול ליהנות הכי שיש ממין טוב גם עם אישה שלא שילמתי לה. ההרגשה הרעה באה אחרי המין. אני מרגיש רגשות אשמה אחרי המין. כאילו "חיללתי" את הגוף הנקי של האישה ששכבתי איתה.

---

³² ארליך יונתן, "הלכות של תעשיית המין", מרכז מחקר ומידע של הכנסת, 2005.
³³ מסמך רקע מנושא לקוחות תעשיית המין, מוגש לח"כ זהבה גלאון, מרכז מידע ומחקר של הכנסת, יונתן ארליך, 2005.

היום דרך אגב אני כבר פחות ופחות הולך לזונות כי אני פחות מרגיש את רגשות האשמה האלה. הרבה שנים של טיפול פסיכולוגי כנראה עשו משהו.

ב' : בהחלט כן. כשאני שוכב עם זונה, היא שלי לשעה. אני יכול לעשות מה שאני רוצה ואיך שאני רוצה. להגשים פנטזיות "מלוכלכות" כמו מין אנאלי, אורגיות ופטישים אחרים.

שאלה : איך הגעת לזונה בפעם הראשונה?

א' : לא תכננתי את זה. זה לא שהיה לי דחף מיני בלתי ניתן לפורקן. פשוט הסתובבתי ברכב בשעת לילה וראיתי זונה בכביש. היא נראתה ממש יפה והייתי צעיר, בן 17 בערך, אז החלתי לנסות.

ב' : לא זוכר, נראה לי שהחוויה הראשונה הייתה במסיבת רווקים לפני המון שנים.

שאלה : האם הזונות שביקרת בכל הפעמים היו זונות רחוב?

א' : כן. מעולם לא הלכתי לבית בושת, הזמנתי נערת ליווי הביתה וכדומה. שמעתי על הרבה גברים שעושים את זה דרך האינטרנט. אני אישית, הגעתי לאזור תל ברוך ושם בחרתי משהיא שנראתה טוב. משלמים בין 50 ₪ עבור מין אוראלי ל150 ₪ עבור חדירה מלאה.

ב' : לא. אני דווקא מעדיף ללכת לבתי בושת. יש כמה מאד נקיים באזור באר שבע. כשאני מגיע לבית בושת, אני בוחר את הזונה הכי יפה ויודע שהיא תהיה חייבת לעשות כרצוני. אם לא, בעלת הבית בדרך כלל קונסת אותה. זה גם יותר נוח לי כי יש מיטה ולא שוכבים באוטו. בדרך כלל אני משלם בין 200 ל300 ₪ אבל זה יקר כל כך כי אני אוהב דברים מיוחדים במיטה.

שאלה : הסתכלת לזונה בעיניים וראית אישה בשר ודם או אובייקט מיני לפורקן וזהו?

א' : תמיד השתדלתי להתייחס אל הזונות בכבוד וכמובן שקודם כל ראיתי מולי אישה יפה וסקסית. השתדלתי תמיד להיות רגיש ואכפתי. אני לא אגיד שאין בדבר המשכב עם זונה העלמת עין כי לדעתי יש. מעולם לא טרחת לשמוע מה הוביל אותה לזנות, אם היא הגיעה לשם מרצון, אם היא עושה זאת עם סרסור, אם היא מכורה לסמים וכו'. נראה לי שהעדפתי פשוט להדחיק שאלות כאלה ולא לחשוב עליהן. האמת היא שגם מעולם לא הייתה חוויה אינטימית של נשיקה עם זונה. פחות בגללי, יותר בגלל שהן לא רוצות. אבל תמיד אחרי הן אומרות שהיה אחלה ושהן נהנו. נראה לי שיחסית ללקוחות שמגיעים אליהן כל לילה אני די מציאה.

ב' : האמת היא שאין לי הרבה אינטראקציה עם הזונה. לפעמים עם היא חמודה ממש אנחנו נצחק או נדבר בשיחת חולין על היום יום שלנו. לא מעבר לזה, הן לא באמת מעניינות אותי.

שאלה : הייתה חוצה את הגבול עם זונה שנראית לך נחמדה ומזמין אותה לדייט או לאירוע שהוא לא מבוסס מין?

א' : בחיים לא. לא הייתי מסוגל או רוצה שחברה שלי תהיה זונה.

ב' : בחיים לא. במקסימום הייתי מביא אותה לחברים לערב של חשפנות.

שאלה : אם הייתי מספר לך שנתונים סטטיסטיים בעולם קובעים שרוב הזנות התחילו לעסוק בזנות בגיל 14, שרובן היו רוצות לצאת ממעגל הזנות, שרובן חוות התעללות פיזית ומינית, סובלות מהתמכרויות לסמים, משועבדות לסרסורים וחיות חיים בתנאים קשים, אתה חושב שזה היה משפיע על הבחירה ללכת לזונה?

א' : בהחלט. נראה לי שמעולם לא חשבתי על זה ככה. כדי להצדיק את ההליכה לזונה תיארתי לעצמי שהן בחורות שבחרו להיות זונות מבחירה חופשית. היום בשיחה איתך אני מעמיק במחשבה על זה ומבין שזאת שטות לחשוב את זה. הרי איזו אישה באמת רוצה להיות זונה? אני לא מכיר חברות או אחיות של חברים שחלום חייהן הוא להיות זונה. זה ברור שהנשים האלה הגיעו לזה מתוך שפל בחיים או מחסור באופציות. נראה לי שפשוט היה לי יותר קל לא לחשוב על זה ככה. יש תמיד את הסיפור על חברה של חברה של מישהו שהיא סטודנטית מרוששת שעובדת בזנות כדי לממן את התואר. מכיר את הסיפור הזה? האמת שאולי זה מה שהיה לי בראש. אבל ברור לי שהן ממש לא סטודנטיות וזה ממש לא אותו סיפור.

ב' : אלו דברים שאני יודע או לפחות מניח. ברור לי שהן לא שמחות להיות במצב הזה אלא הגיעו אליו משפל. אבל טבע האדם אגואיסטי ואני חושב על עצמי. טוב לי שיש זונות ואני בסך הכול מבצע עסקה לגיטימית. אני לא אונס אותן. החיים אונסים אותן. אני משלם על משהו שהיא מוכנה להציע לי. כל השאר לא מעניין אותי. תאמין לי שגם החיים שלי לא היו דבש. זה מעניין מישהו?

שאלה : לקיום יחסי מין עם זונה היה חלק חשוב בהתפתחות המינית שלך או בכלל בהתפתחות הרגשית שלך?

א' : בדיעבד ממש לא. ההפך. היום אחרי הרבה שנים של טיפול פסיכולוגי ברור לי שההליכה לזונה רק הגביר את המעגל של רגשות האשמה שלי.

ב' : חיים פעם אחת. אני רוצה לטעום מכל סוגי חוויות המין שיש לעולם להציע לי. זה בהחלט נותן לי רוגע בשאר תחומי החיים.

שאלה : האם אתה בעד מיסוד הזנות במדינה?

א' : אין לי מספיק מידע על זה. אני מעדיף לקרוא בנושא ואז אוכל לחזור אליך עם תשובה יותר ברורה. לפני השיחה בינינו הייתי נחרץ בעמדתי להסדיר את הזנות ולהפוך אותה חוקית. היום אחרי שיחה מעמיקה אני מרגיש בור בנושא. אפילו לא ידעתי שאין הפללה של נשים בארץ זונות כמעט ממוסדת לגמרי. אז לא נראה לי שכדאי שאני אענה.

ב' : אני תומך נלהב. אפילו חתמתי פעם על עצומה באינטרנט. זה יהיה הרבה יותר נחמד להגיע לבית בושת עם תעודות שהנשים בריאות, נקיות ומשלמות מס הכנסה. ממש חזון אוטופי מבחינתי.

סיכום ביניים

ניתן להסיק מהנאמר בפרק זה שלקוחות תעשיית המין בארץ שונים ומניעיהם לקנות שירותי מין שונים. נראה שלרבים מהם אין ידע בנושא והם אינם מודעים לחוויות הקשות של הנשים העוסקות בזנות ו/או אינם מעוניינים לדעת. כיום, במדינת ישראל הפכה הזנות לחלק בלתי נפרד מתרבות המין והיא קיימת בערים כמו גם בפריפריה. רבים מהגברים הנישאים בארץ יזמינו למסיבת הרווקים שלהם זונה או חשפנית והם רואים בדבר לגיטימיות. הליכה לבית בושת היא פעולה לגיטימית ובשיחות עם גברים רבים אין אני רואה אפילו צל של בושה. בעודי קורא אין ספור מאמרים וספרים בנושא מיסוד הזנות נראה שמאזן הכוחות נוטה באופן מובהק לכך שגברים דוחפים למיסוד הזנות יותר מנשים. נשים נוטות להתייחס לזונה בתור קורבן ואילו גברים יראו בה עובדת לגיטימית. אישה הבוחרת את גורלה, מול אישה הנגררת בתוך גורלה המר ומנסה לשרוד. הרעיון להגביר את המודעות והחינוך לגברים ולנשים כאחד קוסם לי. באופן אישי, הייתי שמח לו היו נפתחים בארץ בתי ספר כדוגמת בתי הספר בסאן פרנסיסקו. הייתי שמח לו הסברה הייתה קיימת כבר בגיל צעיר בבתי ספר תיכוניים. הסברה לגבי מין בטוח, מין עם כבוד, כבוד האדם, כבוד האישה, כבוד לזוגיות. הסברה בנוגע לנשים המגיעות לזנות שלא מבחירה חופשית. נתונים מעודכנים לגבי תופעת הסחר בנשים. כל אלה ועוד צריכים בעיניי רוחי להיות חלק בלתי נפרד משיעורי חינוך מיני. אולי בדרך זו, ניתן יהיה להפחית את מספר הכניסות לבתי הבושת המוערך בכ- 1,000,000 מידי חודש. אולי ניתן יהיה להפחית את מקרי האלימות הרבים הנהוגים כיום כלפי זונות ואולי אפילו לגרום לאותם גברים הפוקדים זונות להתייחס אליהן כאל בני אדם ולא כאל חפץ העוזר להם להגיע לפורקן מיני ותו לא.

סיכום ומסקנות

במדינת ישראל מונהגת שיטת מיסוד לא רשמית של תעשיית הזנות. באופן לא רשמי חברו רשויות השלטון והחוק ומיסדו את התעשייה. אם על ידי מחסור בחוקים ובמדיניות, אם על ידי מחסור באכיפת החוקים הקיימים, אם על ידי יצירת "שקט תעשייתי". יישבו בוודאי הממונים על הרשויות ויטילו אחריות האחד על השני. הכנסת וחבריה יטענו כי המשטרה אינה אוכפת במידה מספקת את החוקים, המשטרה תטען כי אין לה די אמצעים, בתי המשפט יטענו כי החוקים אינם מאפשרים מרחב פעולה. הלכה למעשה, תעשיית הזנות במדינה חוגגת ואף גורם ממשלתי אינו עושה די בכדי למנוע זאת.

קביעת עמדתי בנוגע למיסוד הזנות תתחיל בגיבוש ההחלטה כיצד אני תופס את הנשים העוסקות בזנות. לנגד עיניי, במהלך כל עבודתי עמדה דמותה של השחקנית רונית אלקבץ בסרט הקולנוע הישראלי "אור". הסרט, "אור", מספר את סיפורן של אם ובתה החיות בעוני מחפיר. על מנת ולפרנס את הבית ולספק את התמכרותה לסמים, דמותה של רונית אלקבץ בסרט עוסקת בזנות. היא מביאה גברים רעים ואלימים לביתה ומשדלת גברים ברחוב תמורת 50 ש"ח למין מלא. הסרט מגולל סיפור חיים קשה ואלים. דמותה בסרט נאנסת באכזריות על ידי קבוצה של מספר גברים שיכורים. היא מדממת וסובלת מבעיות בריאותיות קשות. במהלך הסרט בתה, השחקנית דנה איבגי, נחשפת לחייה הקשים של אימא וחווה טראומות ילדות קשות. הילדה מפתחת דימוי נשי עלוב ושפל שבעקבותיו מידרדרת אף היא למעגל הזנות בגיל 15. הסרט ללא ספק השפיע עלי בעת כתיבת עבודתי. האומללות הנשקפת לדמויות בסרט נחרטה בדמיוני. לאחר קריאה כה רבה של חומרים הנוגעים לזנות בעולם ובארץ בפרט אין לי ספק שאני מגדיר את הנשים הנקלעות למעגל הזנות כקורבנות. הנשים ברובן מגיעות לזנות מכפייה, לחץ, התמכרויות לסמים או מחסור אמיתי של אפשרויות לפרנסה. אלה לא נשים משכילות ולא נשים שחיו חיים נוחים וטובים. ברובן, אלה הן קורבנות של חברה קפיטליסטית היורקת על החלשים ומפקירה אותם. רובן הגדול של הנשים העוסקות בזנות אינן סטודנטיות המחפשות לעשות כסף קל ומשדלות גבר אחד או שניים המוצאים חן בעיניהן למין בתשלום. וגם אם הן קיימות, הן ממש לא הרוב. רוב הלקוחות אינם גברים שלא יכולים לקיים מין ללא תשלום, הם פשוט בוחרים לקנות אותו מאחר והאופציה קיימת.

אני איני טיפוס שמרן, אני רווק חילוני החי את חיי תחת קורת גג ותא משפחתי יציב הן רגשית והן כלכלית. התא המשפחתי שלי ומסגרת לימודי לימדו אותי להיות אדם סובלני, סימפטי, תומך ומוסרי. בעיניי רוחי יש להוקיע את תופעת הזנות מחברה מתוקנת. המניעים הם לא שמרנות אלא הבנה מוסרית. בחברתנו המוסרית עלינו לפעול

תחת חוקים הנהוגים על מנת ולשמר את כבוד האדם. זהו חוק היסוד החשוב ביותר במדינה דמוקרטית אמיתית לטעמי. לכבד את הזולת ולאפשר שיוויון מוחלטת לכלל האזרחים במדינה. לטענה לגבי חוק היסוד לחופש העיסוק אומר שכפי שהמדינה קובעת חוקים כנגד סחר בחלקי גוף מטעמים מוסריים עליה לקבוע חוקים כנגד תעשיית המין. המדינה אינה מתירה לאדם למכור כליה גם אם הוא טוען בתוקף כי ההסכם הוא הסכם לגיטימי ועסקי בין הצדדים, מאחר והמדינה מכירה בצורך לשמור על חברה מוסרית. גם במקרה של זנות על המדינה לדעתי לנהוג כך. להעלות את הרף המוסרי של האזרחים ולמנוע מהם את האפשרות לנצל את חוסר היכולת של קורבנות הזנות.

בקרב תומכי מיסוד הזנות נהוג לשמוע את הביטוי "זנות הוא המקצוע העתיק בעולם". זוהי לכאורה טענה הנשמעת להם הגיונית. לי לא. גם רצח הינו עתיק יומין. אך האם עלינו לקבל את העובדה שרצח הוא עתיק ולהתירו חוקית? נראה לי שאף אדם הגיוני לא היה מסכים לזאת. אז מה עם זנות זה מקצוע עתיק? האם עלינו כחברה לקבל אותו כחוקי? תומכים רבים יגידו שגברים תמיד ילכו לזנות, שזה צורך בסיסי שלהם בפורקן. אני גבר ומעולם לא הלכתי לזונה. אפילו לא שקלתי את הדבר. נראה לי שככל שהלגיטימציה החברתית והחוקית של תעשיית המין תגדל כך יגדלו גם לקוחות תעשיית המין. רבים מהגברים המגיעים לזנות עושים זאת כחלק מטקס גברי שיש להוקיע אותו מחברתנו.

המדינה לעניות דעתי צריכה לפעול במלוא עוצמתה למגר את תופעת הזנות כפי שעשתה ביעילות רבה כנגד תופעת הסחר בנשים. כאשר הופעלו על רשויות השלטון והחוק במדינה לחצים מארה"ב לצמצם ולמגר את הסחר בנשים והיא אוימה בסנקציות כלכליות, ידעה המדינה להחריף את המאבק ולמגר את הסחר. כלומר, אם המדינה הייתה רוצה באמת לטפל בבעיית הזנות באימתנות, היא הייתה עושה זאת. אך נראה שהמדינה אשר מרוויחה ממסי בתי הבושת אינה טורחת. זוהי לא בעיה של משאבים אלא בעיה של חוסר רצון. במדינה שהיא גם ככה כל כך אלימה ומעורבת בבעיות אין סופיות הקשורות בביטחונה, מחובתם של מנהיגיו לנסות ולשפר את איכות החיים שלנו בפנים לגבולות הארץ. על המדינה להשקיע מאמצים בהסברה ובחינוך כבר מגיל צעיר.

אסור לנו כחברה למסד את הזנות ולתת לה לגיטימציה. עלינו לפעול למיגור התופעה באופן של חקיקת חוקים נוקשים כנגד לקוחות התעשייה, משדלי הנשים לעיסוק ובתי הבושת בדיוק כפי שנהגו במקרים של סחר בנשים. לאחרונה קראתי כתבה שפורסמה בעיתון ידיעות אחרונות על נשים הנמלטות מסודן ומארייתריאה לישראל. במסען הארוך דרך מיצרים הן חוות מקרי אונס קשים והתעללות בלתי הגיונית³⁴. כאשר נשים אלו מגיעות לארץ לעבוד בזנות הן מוגדרות קורבנות סחר והמדינה דואגת להן לשנה או יותר של מקלט וטיפול פסיכולוגי שיקומי. הדבר עורר בי פליאה. הנשים המגיעות משכונות עוני בישראל הנקלעות למעגל הזנות אינן מוכרות וזכות לטיפול של המדינה ואילו נשים אלו כן? מוזר. קורבנות הסחר כמו גם הנשים העוסקות בזנות בארץ הן קורבנות של מעשי אונס, השפלה, טראומות פיזיות ונפשיות. למה רק קורבנות הסחר "זכות" לטיפול ולהתייחסותה של המדינה? כל הנשים הנקלעות למעגל הזנות או הסחר צריכות לקבל את תמיכת המדינה ולזכות בטיפול הולם ובשיקום ראוי.

---

³⁴ "נזרקות מיד ליד", מרב בטיטור, 24 שעות, ידיעות אחרונות, 8.6.10

אילו המדינה הייתה מאפשרת לנשים העוסקות בזנות מסגרת טיפולית ושיקומית ובסופה הדרכה מקצועית בתחומים שונים אין לי ספק שרובן הגדול של העוסקות בזנות היו קופצות על ההצעה. אך היא אינה קיימת. עבור הנשים העוסקות בזנות אין אפשרויות אחרות. ומשכבר התחילו אין הן רואות את עצמן כבני אדם אלה כחיות. משפטים כמו "אף פעם לא אהיה נורמאלית", "אף גבר נורמאלי לא יסתכל עלי" אוחזים את ליבן בפחד. ולא פלא, שמענו כאן משני גברים שטענו כי מעולם לא יסכימו לצאת לדיוט עם אישה כזאת. מי רוצה להביא הביתה למשפחה אישה העוסקת או שעסקה בזנות? אף אחד. אותם הגברים נוהגים בדו פרצופיות המחליאה אותי. אף גבר אינו רוצה שאימו, אחותו, חברתו או אשתו יעסקו בזנות. הדבר מאשש את טענתי כי הגברים שהולכים לזונה אינה רואים בה אדם. הם לא רואים שהיא אחות של מישהו או אימא של מישהו. הם רואים מולם ואגינה המוכנה לקיים אימם את סטייתם המינית.

ביבליוגרפיה

1. הרשות לקידום מעמד האישה.
2. נציג מחלק מוסר בשיחה עם נעמה ימין מתנדבת במטה למאבק בסחר בנשים 28.01.2008.
3. "מהי הזנות-תובנה לתוך קהילת הנשים בזנות", דו"ח מכון תודעה, 2005.
4. לוטן אורלי, הזנות בישראל- סקירת התופעה ויחס הממסד אליה, מרכז מחקר ומידע של הכנסת.
5. ענת גור, "חוויתן של נשים שעסקו בזנות רחוב בישראל", תקציר מחקר, אוניברסיטת תל אביב, 2004.
6. ועדת החקירה הפרלמנטאית לענייני סחר בנשים, מרס 2005.
7. רב פקד כספי רענן, קצין חוקרים ארצי במשטרה באגף לחקירות ולמודיעין מטה ארצי, פרוטוקול מס' 153 משיבת הועדה לקידום מעמד האישה בראשות ח"כ זהבה גלאון.
8. מתוך ראיון עם ד"ר מושב מקליניקת לוינסקי 108 של משרד הבריאות, דו"ח מכון תודעה, 2005.
9. כנס "מדיקל מדיה" לרפואת עור ומין, 2006.
10. דן אבן, עיתון הארץ, 22/4/2010.
11. ענת גור, יועצת ארצית לשיקום אסירות וציפי נחשון-גליק, מפקחת ארצית – אלימות במשפחה, משרד הרווחה, "הצעה לתוכנית טיפול בבעיית הזנות בישראל", מאי 2006.
12. Silbert, M., & Pines, A., "Entrance Into Prostitution," 13 Youth and Society, 1982
13. עמותת עלם, דו"ח שנתי 2009.
14. נתוני משרד הרווחה, מכון תודעה, 2004.
15. ד"ר גלעד נתן, מהגרי עבודה וקורבנות סחר בבני-אדם: מדיניות הממשלה ופעילות רשות ההגירה, הכנסת מרכז המחקר והמידע, 2009.
16. ריטה חייקין, מנהלת פרויקט מאבק בסחר בנשים, עמותת "אשה לאשה", 2009.
17. Sweden Ministry of Industry, "Prostitution and Trafficking" 2003.
18. סחייק דפנה, הפללת לקוחותיה של תעשיית המין, מסמך רקע בנושא מטעם מרכז מחקר ומידע של הכנסת, 2004.
19. PURCHASING SEXUAL SERVICES IN SWEEDEN AND THE NETHERLANDS, MINISTRY OF JUSTICE, 2004.
20. Government Offices of Sweden Against prostitution and human trafficking for sexual purposes, 2010
21. מרכז מחקר ומידע של הכנסת, ממצאי סקר דעת קהל בנושא הסחר בנשים בישראל: מודעות הציבור ועמדותיו כלפי התופעה ותפיסת הקשר בין סחר בנשים לפגיעה בזכויות אדם, כתיבה: אלה הלר, דצמבר 2003.
22. J. G. Raymond, "Prostitution on Demand: Legalizing the Buyers as Sexual Consumers", **Violence Against Women** 2004.
23. נ' לבנקרון ויוסי דהאן, אשה עוברת לסוחר: סחר נשים בישראל, 2003, "מוקד סיוע לעובדים זרים", "אשה לאשה" – מרכז פמיניסטי חיפה, ו"מרכז אדוה", 2003.
24. Country O'Connell Davidson and J. Anderson, B., "Is Trafficking in Human Beings Demand Driven? A Multi Pilot Study", International Organization of Migration, **Migration Research Series**, 2003
25. ארליך יונתן, "הלקוחות של תעשיית המין", מרכז מחקר ומידע של הכנסת, 2005.
26. "נזרקות מיד ליד", מרב בטיטו, 24 שעות, ידיעות אחרונות, 8.6.10
27. נ' לבנקרון, מיסוד הזנות: בין מיתוס למציאות מחקר משווה בארבע מדינות, 2007, "מוקד סיוע לעובדים זרים".

